

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
FIETSPAD ZUID ESMARKERRONDWEG
TE ENSCHEDE
GEMEENTE ENSCHEDE

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

Quickscan flora en fauna Fietspad Zuid Esmarkerrondweg te Enschede in de gemeente Enschede

Opdrachtgever	Gemeente Enschede Postbus 20 7500 AA Enschede
Project	ENS.GEM.ECO1
Rapportnummer	14065666
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	11 mei 2015
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen.....	5
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Inleiding	6
	4.2 Flora- en faunawet.....	6
	4.3 Gebiedsbescherming.....	9
5	ONDERZOEKRESULTATEN.....	10
	5.1 Inleiding	10
	5.2 Vogels.....	10
	5.3 Vleermuizen.....	11
	5.4 Overige zoogdieren	11
	5.5 Reptielen, amfibieën en vissen.....	13
	5.6 Ongewervelden.....	14
	5.7 Vaatplanten.....	15
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	16
	6.1 Inleiding	16
	6.2 Flora- en faunawet.....	16
	6.2.1 Broedvogels.....	16
	6.2.2 Vleermuizen.....	16
	6.2.3 Grondgebonden zoogdieren.....	17
	6.2.4 Reptielen en amfibieën.....	19
	6.2.5 Vaatplanten	22
	6.3 Gebiedsbescherming.....	22
	6.3.1 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden.....	22
	6.3.2 Juridisch kader	23
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	24

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Enschede opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Esmarkerrondweg te Enschede in de gemeente Enschede.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van de aanleg van een fietspad.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermd status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

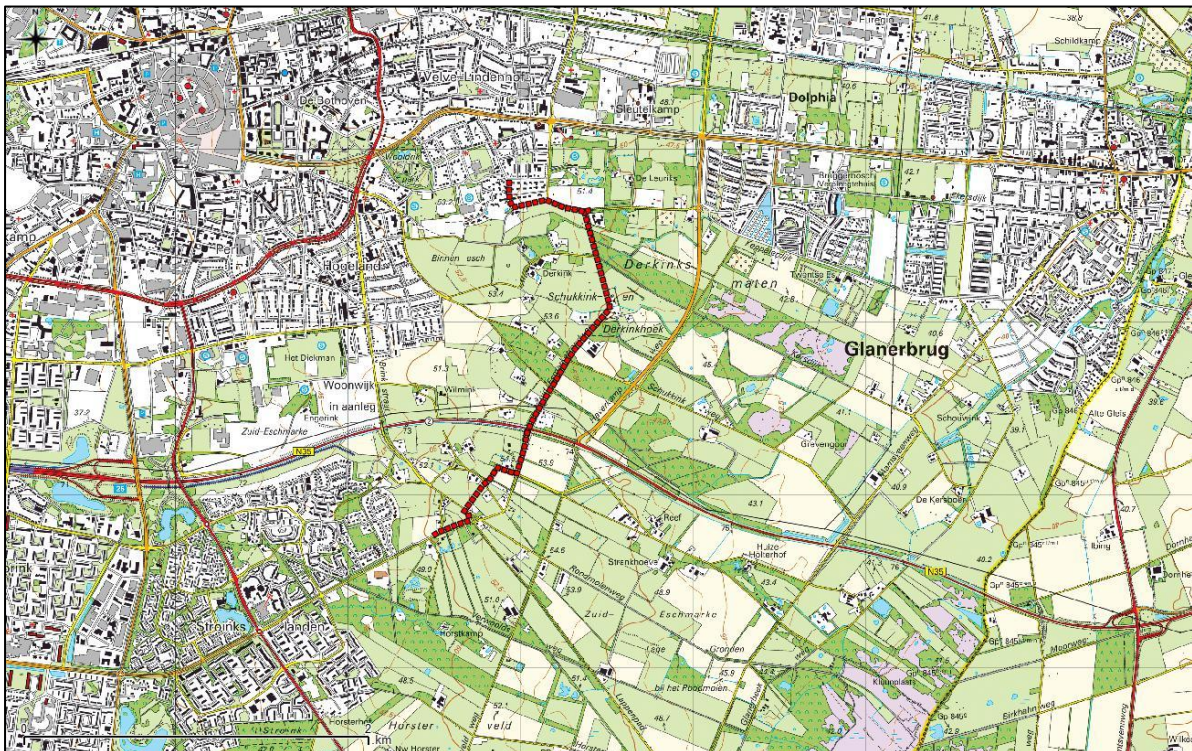
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (lengte tracé ± 2,5 km) is gelegen ter plaatse van de Zuid Eschermarkerrondweg, ten oosten van de kern van Enschede, in de gemeente Enschede. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 35 A (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van het tracé X = 260.180, Y = 469.620.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een fietspadtracé. Het beoogde fietspad zal voornamelijk langs een bestaande weg (Zuid Eschermarkerrondweg) worden aangelegd. Het betreft een weg voor gemotoriseerd verkeer, die door het kleinschalige Twentse coulisselandschap gaat. Verspreid in het gebied staat bebouwing in de vorm van woonerven, bevinden zich bosjes, houtwallen, weiden en akkers. Het fietspad zal voor een groot deel in de berm worden aangelegd. Omdat er langs de weg bomen aanwezig zijn, zal het fietspad plaatselijk aan de achterzijde van deze bomen, door weiland worden aangelegd. Op enkele plaatsen wordt het fietspad door een bos(je) aangelegd. Een deel van het zuidelijk gelegen tracé wordt door een (maïs)akker aangelegd.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 17 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie, de nummers verwijzen naar de figuurnummers 3 t/m 17 in dit rapport .

Figuur 3. Tracé gaat door bosje.

Figuur 4. Tracé door grasland.

Figuur 5. Fietspad gaat door grasland.

Figuur 6. Tracé gaat door maïsakker.

Figuur 7. Tracé doorkruist singel

Figuur 8. Tracé gaat door bosje met ondergroei van brandnetel

Figuur 9. Fietspad gaat over onverharde weg.

Figuur 10. Fietspad gaat door berm.

Figuur 11. Tracé gaat langs bomensingel.

Figuur 12. Strook bomensingel zal deels worden verwijderd (smaller worden).

Figuur 13. Fietspad gaat door beukenbos.

Figuur 14. Binnenzijde beukenbos.

Figuur 15. Fietspad gaat door ruigte.

Figuur 16. Tracé gaat achter bomenrij.

Figuur 17. Fietspad gaat achter bomenrij op noordelijke deel van het trace.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De onderzoekslocatie betreft het beoogde tracé van een fietspad. De initiatiefnemer is voornemens om ter plaatse van de Zuid Esmarkerrondweg een fietspad te realiseren. Het fietspad wordt 3 meter breed. Ten behoeve van het fietspad wordt door de gemeente Enschede een aantal uitgangspunten aangehouden. Deze luiden als volgt:

- Er worden weinig tot geen bomen gekapt.
- Lijnvormige elementen in het landschap worden gehandhaafd (max. 5 meter onderbreking).
- Er worden geen bomen met holtes gekapt.
- Er wordt langs het fietspad geen verlichting/ vleermuisvriendelijke verlichting aangebracht, alleen op locaties waar de verkeersveiligheid dat vereist.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het eerste veldbezoek is afgelegd op 7 juli 2014. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. Op 4 september 2014 is ten behoeve van aanwezige boomkickers in de omgeving een aanvullend veldbezoek aan een deel van de onderzoekslocatie gebracht. Op 11 mei 2015 is een derde veldbezoek aan de onderzoekslocatie gebracht. Hierbij is het definitieve tracé beoordeeld, waarbij het gedeelte langs de Stenversweg en een klein deel van de Wooldrikshoekweg ook bij het tracé behoort.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Overijssel geraadpleegd. Door de gemeente Enschede zijn gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna aangeleverd om te gebruiken voor het onderzoek.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving.

4.2 Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

<p>Tabel 1 algemeen beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.</p> <p>Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden.</p> <p>Voorbeelden zijn: ree, haas, konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol.</p>
<p>Tabel 2 overige beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden.</p> <p>De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets').</p> <p>Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren, maretak</p>

Tabel 3 strikt beschermde soorten

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten.

De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.

Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreepd, boomkikker, kamsalamander

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk strikt beschermd en qua beschermingsregime te vergelijken met Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Broedvogels vallen onder een aparte beschermingsgroep en zijn ingedeeld in een vijftal beschermingscategorieën (Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, 2009). Zie tabel III voor een indeling van de bescherming van broedvogels.

Tabel III. Beschermingscategorieën aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen.

Broedvogels		
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.		
Beschermingscategorie 1	nesten jaarrond beschermd, ook buiten broedseizoen	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
Beschermingscategorie 2		Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
Beschermingscategorie 3		Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
Beschermingscategorie 4		Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Beschermingscategorie 5		Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
Overige broedvogels ("algemeen" voorkomen-de broedvogels)	Nesten die <i>niet</i> het hele jaar door zijn beschermd; enkel binnen broedseizoenen.	Vogels die elk broedseizoen een nieuw nest maken of in staat zijn een nieuw nest te maken. De vogelnesten voor eenmalig gebruik.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Algemene Zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel IV. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.3 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000-wetgeving, zijn de termen “Habitatrichtlijngebied” en “Vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het Ministerie van Economische Zaken (via Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) of door de Provincie.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden en verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Indien van toepassing wordt tevens beoordeeld of de voorgenomen plannen een verstorend effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. De maatregelen die genomen dienen te worden om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen, staan beschreven in hoofdstuk 6.

5.2 Vogels

Broedvogels (nest jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 1 t/m 4)

Op de onderzoekslocatie is geen bebouwing aanwezig, waardoor de aanwezigheid van gebouwwonende soorten als huismus en gierzwaluw kan worden uitgesloten.

Volgens de NDFF is op het centrale deel van de onderzoekslocatie (nabij de percelen van Kromhof) een aantal nesten van roeken aangetroffen. De exacte locatie is niet duidelijk. Roeken broeden in kolonies in hoge bomen. De waarneming is meer dan 10 jaar oud. Door het dichte bladerdek konden de bomen op de onderzoekslocatie niet worden gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten. De aanwezigheid van een roekenkolonie op of in de nabijheid van het fietspadtracé is tijdens het veldbezoek niet aangetoond maar ook niet uitgesloten. Rond juli is de soort niet meer op de nestlocatie actief.

Het gebied vormt een geschikt habitat voor roofvogels. In het gebied zijn buizerd, havik en sperwer waargenomen. Op basis van het habitat kan ook de ransuil worden verwacht. De soorten zijn in de omgeving van het centrale deel van het tracé en in het zuidelijke deel waargenomen. Nestplaatsen zijn in de NDFF niet bekend. Buizerd en havik broeden hoog in grote bomen. Het nest (horst) is vaak goed zichtbaar. Wegens het dichte bladerdek konden tijdens de quickscan geen nesten worden gezocht. Verwacht wordt dat nesten zich niet op korte afstand van de weg zullen bevinden, maar meer in aaneengesloten delen bos in de omgeving.

Bij de aanleg van het fietspad is geen sprake van significante afname van foerageergebied van roofvogels of uilen. Het gaat slechts om een strook van 3 meter door het landschap, nabij een bestaande weg. In de omgeving is voldoende foerageergebied voorhanden.

Broedvogels (nest in bepaalde gevallen jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 5)

De broedvogels die onder de beschermingscategorie 5 vallen zijn voornamelijk holenbroeders. In het gebied zijn verschillende soorten holenbroeders als grote bonte specht, groene specht, mezensoorten en boomklever te verwachten. Op het zuidelijke deel van het tracé is een bosuil waargenomen. Deze soort broedt in grote boomholtes.

Broedvogels (nest niet jaarrond beschermd, bescherming alleen gedurende broedseizoen)

Door de aanwezigheid van struiken, bomen en ruigte zijn er op het tracé geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als zanglijster, merel, heggenmus, winterkoning, roodborst, braamsluiper, zwartkop, fitis en houtduif.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Het is niet bekend dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.3 Vleermuizen

Volgens de atlas Zoogdieren van Overijssel (Douma *et al.*, 2011) komen in de omgeving van het tracé de volgende soorten vleermuizen voor: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootovleermuis, franjestaart, Brandt's vleermuis, baardvleermuis en bosvleermuis. Volgens de NDFD is de bosvleermuis op het noordelijke deel van het tracé waargenomen.

Verblijfplaatsen op en rond de onderzoekslocatie

Op de onderzoekslocatie is geen bebouwing aanwezig waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is uitgesloten.

In bomen met holtes kunnen zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Tijdens het veldbezoek is niet gericht gezocht naar holtebomen. De aanwezigheid van bomen met holtes langs het tracé waarin zich vleermuizen bevinden, is niet uitgesloten.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en gewone grootovleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van foerageerhabitat vormen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Op en langs het tracé zijn tal van lijnvormige elementen aanwezig die als vliegroute kunnen dienen.

5.4 Overige zoogdieren

Volgens de atlas Zoogdieren van Overijssel (Douma *et al.*, 2011) komen er in de directe omgeving de volgende soorten voor: haas, konijn, eekhoorn, rosse woelmuis, veldmuis, aardmuis, bosmuis, huismus, wezel, hermelijn, bunzing, steenmarter, edelhert en ree. Enkele kilometers ten zuidwesten van de onderzoekslocatie komen de strikt beschermde das en veldspitsmuis voor. De laatste waarnemingen van de das komen uit de jaren 80 van de vorige eeuw.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt uitermate geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om de genoemde algemene soorten. Voor deze te verwachte soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Streng beschermde soorten

Edelhert, eekhoorn en steenmarter zijn soorten uit tabel 2 van de Flora- en faunawet. Het edelhert wordt in Twente langs de Duitse grens incidenteel waargenomen. Van vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort langs het tracé is geen sprake.

Het habitat op de onderzoekslocatie is geschikt voor eekhoorn. Tijdens het veldbezoek is in de eiken nabij de brug over de N35 een eekhoorn waargenomen (zie figuur 18). Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen. Eekhoorns bouwen meerdere nesten in hun territorium.

Tijdens het veldbezoek is door het dichte bladerdek niet specifiek naar nesten gezocht. Het is bij kapwerkzaamheden altijd belangrijk om alert te zijn op (nieuw) gebouwde nesten (zie hoofdstuk 6).

De steenmarter komt in de omgeving veelvuldig voor. Steenmarters gebruiken boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen en bebouwing als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. De aanwezigheid van een verblijfplaats van een steenmarter is gelet op het aanwezige habitat niet uitgesloten.

Figuur 18: Eekhoorn waargenomen op tracé.

De das is volgens de zoogdieratlas circa 30 jaar geleden op een afstand van ruim 2 kilometer van het tracé oor het laatst gezien. In de NDFF zijn geen waarnemingen van de das in de omgeving van het tracé bekend. De omgeving van het tracé vormt wel een geschikt leefgebied voor de soort. Het ontbreken van waarnemingen geeft geen uitsluitel over de aanwezigheid van de soort op of nabij het tracé. Het is op basis van de huidige informatie niet uitgesloten dat er een dassenburcht in de omgeving van het tracé aanwezig is.

Een kilometer ten zuidoosten van het tracé is in 2000 voor het eerst na 56 jaar een veldspitsmuis in een braakbal aangetroffen. Het gaat hierbij om een uitzonderlijk geval. De veldspitsmuis zit op deze locatie aan de rand van zijn verspreidingsgebied (mond. Mededeling soortspecialist Ger Snaak). Het ontbreken van waarnemingen heeft ook te maken met het ontbreken van braakbalonderzoek. Het habitat op de onderzoekslocatie is zeer geschikt voor de veldspitsmuis. De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes. Het voorkomen van de soort op of nabij het tracé kan daarom niet worden uitgesloten. Verder wordt opgemerkt dat de grote bosmuis vanuit Duitsland zich richting Nederland verspreid. De meest nabijgelegen waarnemingen bevinden zich nabij de grens van Nederland - Duitsland. Gelet op deze afstand wordt de aanwezigheid van grote bosmuis op het tracé minder waarschijnlijk geacht.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON is de levendbarende hagedis in de omgeving waargenomen. Deze waarnemingen hebben in hoofdzaak betrekking op het vee- en heidegebied het Aamsveen, dat zich aan de grens met Duitsland bevindt. Verder zijn waarnemingen bekend uit de natuur en heideterreinen circa een kilometer ten westen van de onderzoekslocatie. Gelet op het kleinschalige habitat op de onderzoekslocatie met houtwallen en ruigtes, kan de aanwezigheid van een levendbarende hagedis niet op voorhand worden uitgesloten. Doordat de onderzoekslocatie niet binnen het kerngebied van de soort valt en het habitat minder optimaal is, is het niet aannemelijk dat er een bestaande populatie aanwezig is. Het is daarentegen niet uit te sluiten dat incidenteel een individu op of nabij de onderzoekslocatie kan voorkomen.

Amfibieën

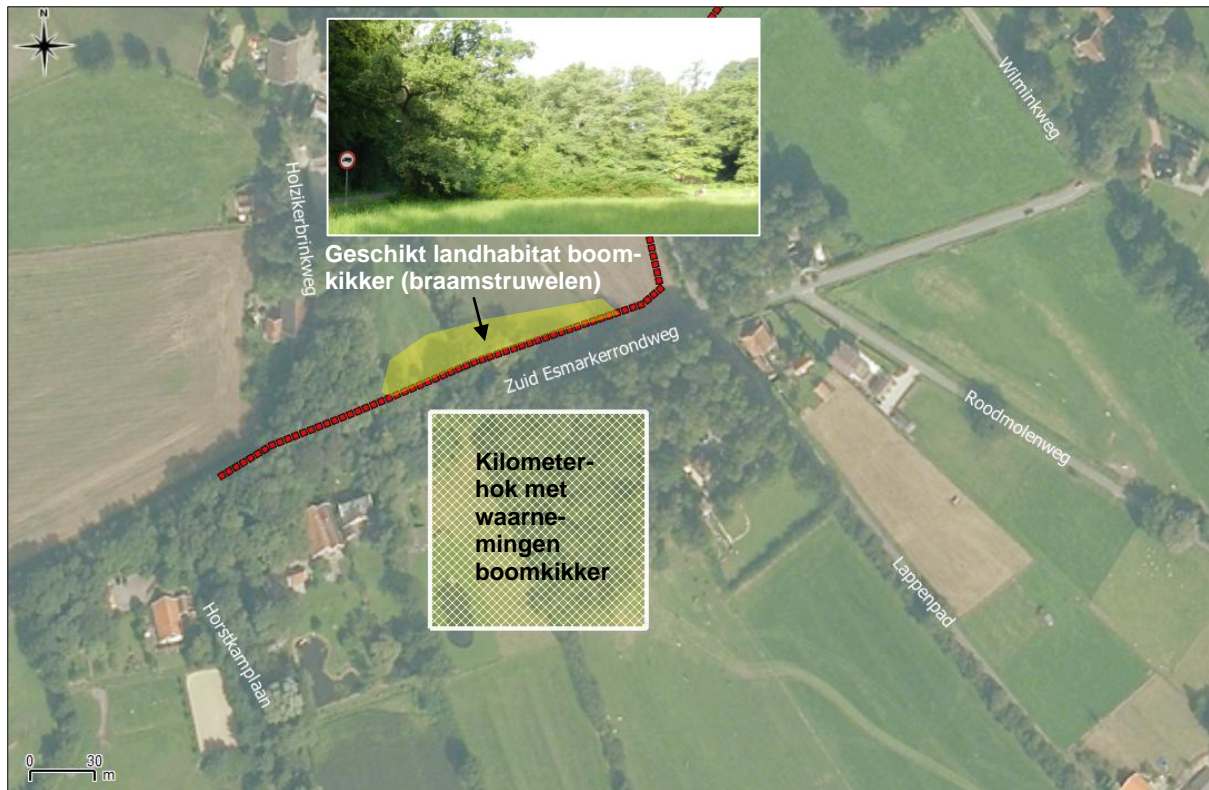
Volgens algemene verspreidingsgegevens zijn in het deel van Nederland waar de onderzoekslocatie ligt, de volgende soorten te verwachten: kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, heikikker, bruine kikker, poelkikker, bastaardkikker en boomkikker.

De kamsalamander, poelkikker en boomkikker vallen onder tabel 3 van de Flora- en faunawet en zijn strikt beschermd. Voor de boomkikker geldt dat dit één van de weinige plekken in Nederland is waar de soort voorkomt.

De aanwezige sloten en greppels op de onderzoekslocatie staan hoofdzakelijk droog. Alleen in het noordelijke deel is een smalle sloot aanwezig die water bevat. Algemene soorten als bruine kikker kunnen hiervan gebruik maken. Doordat andere wateroppervlakten als poelen, venen en vijver op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie verder uitgesloten. De meest nabijgelegen voortplantingswateren bevinden zich op een kleine honderd meter vanaf het tracé. Deze bevinden zich op particulier terrein en zijn tijdens de quickscan niet bezocht. Het is niet uitgesloten dat de wateren voor de genoemde soorten geschikt zijn om zich in voort te planten.

Amfibieën leven voor een groot deel op het land, in het landhabitat. Voor algemeen voorkomende soorten vormt de onderzoekslocatie een geschikt landhabitat.

Boomkickers brengen het grootste deel van hun leven op het land door. Hierbij maken ze gebruik van beschut gelegen kruidenvegetaties, houtwallen, struiken en bosranden. Deze zijn bij voorkeur op het zuiden gelegen, zodat de dieren kunnen zonnen. Braamstruwelen zijn het meest in trek. Juveniele boomkickers maken ook gebruik van grassen. Vanaf eind september gaan de dieren in winterslaap. Hierbij maken ze gebruik vorstvrije plaatsen, meestal onder de grond. Het gaat daarbij om natuurlijke holtes als muizenholen en ruimtes onder dood hout. De boomkikker blijft meestal in de omgeving van het voortplantingswater, maar kan ook een kilometer daarvandaan worden aangetroffen. Rond het zuidelijke deel van het tracé komt boomkikker voor. Teven zijn langs het tracé braamstruwelen aanwezig, die zich binnen 100 meter vanaf een poel bevinden, waar waarnemingen van boomkikker bekend zijn (zie figuur 19). Deze braamstruwelen vormen een geschikt habitat voor de boomkikker. Ook meer noordelijk langs het tracé zijn dergelijke struwelen aanwezig, maar op die locaties is het voorkomen van boomkikker niet aannemelijk omdat deze te ver van een voortplantingswater en bekende waarnemingen van boomkikker zijn afgelegen. In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan over het voorkomen van boomkikker en de gevolgen van de aanleg van het fietspad voor de soort.

Figuur 19: Locatie waarnemingen boomkikker nabij tracé en geschikt landhabitat voor de soort op het tracé.

Voor de overige strenge beschermde soorten als poelkikker en kamsalamander is er geen aanleiding te veronderstellen dat deze van de onderzoekslocatie gebruik maken als landhabitat.

Vissen

Vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater op de onderzoekslocatie (met uitzondering van een sloot) wordt het niet verwacht dat er (beschermde) vissen op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Op basis van het aanwezige habitat zullen er hooguit enkele stekelbaarzen in de sloot aanwezig zijn. Overtreding ten aanzien van de Flora- en faunawet met betrekking tot vissen zijn niet aan de orde.

5.6 Ongewervelden

Libellen

Er is een aantal bepalende factoren voor een libellenhabitat. De belangrijkste daarvan is de aanwezigheid van stilstaand of stromend water. Libellen zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. De larven leven onder water, de volwassen dieren leven boven water. Sommige soorten komen alleen in stilstaand water voor, andere alleen in stromend water. Daarnaast is het van belang of het water tijdelijk of permanent aanwezig is. Tot slot is de samenstelling van het water belangrijk. Voor de beschermde libellensoorten geldt dat het habitat bestaat uit stromend water (beken of rivieren) en meren en plassen, veelal in veengebieden. Gelet op het aanwezige habitat op de onderzoekslocatie en de specifieke habitateisen van beschermde soorten, is het niet te verwachten dat er beschermde libellensoorten van de onderzoekslocatie gebruik maken.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Dit betekent dat zowel de rupsen, poppen als vlinders moeten kunnen overleven. Voor de vlinders geldt dat er een geschikte temperatuur en luchtvochtigheid aanwezig moeten zijn, wat wordt beïnvloed door aanwezigheid van vegetatie. Als voedsel dienen waardplanten voor de rupsen en nectarplanten voor de vlinders aanwezig te zijn. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelden

Overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.7 Vaatplanten

De onderzoekslocatie vormt een geschikt biotoop voor soorten als gewone vogelmelk, brede wespensorchis, kleine maagdenpalm en grasklokje. Voor de te verwachte soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, waardoor een ontheffing niet noodzakelijk is. Strikter beschermde soorten als de Slanke sleutelbloem zijn volgens de NDFF wel in de omgeving waargenomen, maar worden op basis van het aanwezige biotoop op de onderzoekslocatie niet verwacht.

Op het centrale deel van de onderzoekslocatie is tijdens het veldbezoek een groeiplaats van schaafstro aangetroffen. De groeiplaats bevindt zich op het tracé, in het bosje van Kromhof. Deze soort is niet wettelijk beschermd, maar staat op de Rode lijst 2012 met als status thans niet bedreigd. Over het algemeen is de soort in Nederland vrij zeldzaam, in het oosten van het land is de soort meer algemeen. Verder zijn er in het bosje soorten als heksenkruid en nagelkruid aangetroffen.

Figuur 20: Groeiplaats schaafstro.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Inleiding

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.2 Flora- en faunawet

6.2.1 Broedvogels

Broedvogels (nest jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 1 t/m 4)

Het verwijderen van een horstboom of boom uit een roekenkolonie vormt een overtreding van de Flora- en faunawet en dient te worden voorkomen. Op basis van de beschikbare gegevens worden nesten van jaarrond beschermde soorten niet verwacht, maar uit voorzorg wordt geadviseerd om de te kappen bomen te controleren op aanwezigheid van horsten van roofvogels. Dit kan worden gedaan door het uitvoeren van een controle tijdens de periode dat er geen blad aan de bomen aanwezig is. Horstbomen en de bomen rondom dienen gehandhaafd te blijven. Dit geldt ook voor bomen met roekennesten. Omdat het uitgangspunt is dat er ook geen bomen met holtes worden gekapt, kan deze controle tezamen met de controle op holtes plaatsvinden.

Broedvogels (nest in bepaalde gevallen jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 5)

Het kappen van een holteboom (bijvoorbeeld van een grote bonte specht) vormt niet zondermeer een overtreding van de Flora- en faunawet, indien er voldoende holtebomen in de omgeving beschikbaar zijn. Mocht de holte in gebruik zijn door vleermuizen, dan vormt de kap zondermeer wel een overtreding van de Flora- en faunawet. Het uitgangspunt bij de aanleg van het fietspad is dat er geen bomen met holtes worden gekapt. De controle op aanwezigheid van holtes kan het beste plaatsvinden als er geen blad aan de bomen aanwezig is.

Broedvogels (nest niet jaarrond beschermd, bescherming alleen gedurende broedseizoen)

Voor te verwachten algemene soorten geldt dat, indien het groen op de onderzoekslocatie, buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten binnen de Flora- en faunawet een strikte bescherming. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. In bomen met holtes kunnen zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Het verstoren van een verblijfplaats van vleermuizen vormt een overtreding van de Flora- en faunawet. Het uitgangspunt bij de aanleg van het fietspad is dat er geen bomen met holtes worden gekapt. Om het kappen van bomen met holtes te voorkomen zal er een controle op aanwezigheid van holtes op het tracé moeten plaatsvinden. De controle op aanwezigheid van holtes kan het beste plaatsvinden als er geen blad

aan de bomen aanwezig is. Op die manier kunnen eventueel aanwezige holtes hoog in bomen ook worden opgespoord. Geadviseerd wordt om de holtebomen tijdelijk te markeren zodat deze worden veiliggesteld voor de kapwerkzaamheden. Indien kap van holtebomen niet is te vermeiden, zal aanvullend onderzoek uitsluitend moeten geven over het gebruik van de holte door vleermuizen. Hierbij dienen meerdere veldbezoeken aan het gebied te worden gebracht in de voor de soort relevante periode.

Foeragerende vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten. De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat met verschillende landschapselementen gebruikt worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen om te foerageren. Licht afkomstig van lichtmasten zijn hinderlijk voor vleermuizen. Het fietspad zal grotendeels onverlicht blijven. Op enkele plaatsen (in het noordelijke deel bij de Stenversweg en op locaties waar de verkeersveiligheid dit vereist) waar verlichting wordt toegepast, dient vleermuisvriendelijke verlichting te worden aangebracht. Door op voorhand een terzake kundige op het gebied van vleermuizen te betrekken, de verlichting vleermuisvriendelijk aan te leggen en het verlichtingsplan te laten toetsen, kunnen overtredingen van de Flora- en faunawet worden voorkomen.

Vliegroutes van vleermuizen

Het uitgangspunt bij de aanleg van het fietspad is dat lijnvormige elementen in het landschap worden gehandhaafd (max. 5 meter onderbreking). Hierdoor blijven lijnvormige elementen als houtsingels behouden en blijven ze geschikt voor vleermuizen om te gebruiken om langs te vliegen. Daarnaast is het van belang dat er geen versturende verlichting ter plaatse van landschapselementen wordt aangebracht.

6.2.3 Grondgebonden zoogdieren

Algemeen voorkomende zoogdieren

Voor algemeen voorkomende zoogdiersoorten geldt de zorgplicht. De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Bij het verwijderen van struweel, ruigte en bij de aanleg van het fietspad door het bos dient rekening te worden gehouden met aanwezigheid van kleine zoogdiersoorten. De eventueel aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om weg te komen. De werkzaamheden (aanleg cunet) dienen daarom bij voorkeur niet worden uitgevoerd tijdens de winter, aangezien de meeste soorten sterk afhankelijk zijn van beschutting.

Steenmarter

De steenmarter is beschermd volgens tabel 2 van de Flora- en faunawet. Aantasting van verblijfplaatsen is niet toegestaan, tenzij hiervoor een ontheffing is verleend of indien er wordt voldaan aan de eisen die worden gesteld in een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. De maatregelen bestaan uit het werken buiten de gevoelige periode van de soort (juni- augustus). Het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen is niet aan de orde. In de omgeving zijn voldoende verblijfsmogelijkheden voor de soort.

Eekhoorn

De nesten van eekhoorns zijn beschermd volgens tabel 2 van de Flora- en faunawet. Aantasting van nesten is niet toegestaan, tenzij hiervoor een ontheffing is verleend of indien er wordt voldaan aan de eisen die worden gesteld in een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Bij het aantreffen van een nest (gelijktijdig met controle op horsten en holtes) bestaan in een dergelijk geval uit het vooraf zeker stellen dat een nest niet in gebruik is. Een ecologisch adviesbureau kan hiertoe een ecologisch werkprotocol opstellen. Aanvullende maatregelen zijn niet noodzakelijk aangezien de soort in de omgeving voldoende alternatieve verblijfplaatsen heeft.

Das

De das is opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en is strikt beschermd. Indien de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen van de das niet kan worden gegarandeerd, vindt er een overtreding van de Flora- en faunawet plaats. Het is niet volledig uitgesloten dat er burchten aanwezig zijn nabij het tracé. Indien er een burcht aanwezig is (dat geldt voor de westzijde van de Esmarkerrondweg) dan zal 50 meter afstand van het fietspad tot de burcht aangehouden moeten worden. Om dit te bewerkstelligen wordt geadviseerd een controle uit te voeren op aanwezigheid van burchten, binnen 50 meter van het tracé op daarvoor geschikte plekken als in bosjes en houtwallen.

Veldspitsmuis

Het voorkomen van de veldspitsmuis op of nabij het tracé kan niet worden uitgesloten. Indien de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen van de veldspitsmuis niet kan worden gegarandeerd, vindt er een overtreding van de Flora- en faunawet plaats. Vaste rust- en verblijfplaatsen vormen het voortplantingsverblijf en het winterverblijf, binnen het functionele leefgebied.

Elk mannetje en vrouwtje heeft een eigen nest. Het nest bevindt zich vlak onder de oppervlakte onder grasdekking of onder de grond in zelf gegraven gangen of oude gangen van andere muizen en wordt soms door meerdere dieren bewoond. De doorsnede van een gang of hol is niet meer dan 2,5 cm. Het nest waarin de jongen worden geboren bestaat uit bladeren en gras en bevindt zich vaak onder stenen of boomwortels. Het voortplantingsseizoen loopt van april tot september (bron: Zoogdiervereeniging). In de winterperiode zijn de dieren op andere plekken te vinden als composthopen, onder houtstapels of in bebouwing.

De werkzaamheden dienen zodanig te worden uitgevoerd dat er geen negatieve effecten zijn op de veldspitsmuis. Om schade aan de soort te voorkomen zal rekening met de soort gehouden dienen te worden. Het belangrijkste uitgangspunt hierbij is dat er buiten de gevoelige periode wordt gewerkt, buiten de voortplantingsperiode. Deze periode loopt van april t/m september. Het najaar en vroege voorjaar is de beste periode om de werkzaamheden uit te voeren. Door het tracé buiten de winterperiode in te richten en in de bosgebieden de bovengrond met bladeren en takken aan de kant te schuiven, wordt tijdens de winterperiode geen schade aan de soort aangebracht. De initiatienemer heeft aangegeven daarmee rekening te houden.

Daarnaast is het bij het beheer van het fietspad belangrijk dat er niet meer dan een halve meter brede berm wordt gemaaid, zodat de oversteek voor de muizen minder ver is en de kans op predatie kleiner. Ook na de aanleg van het fietspad blijft het functionele leefgebied behouden. De gehele omgeving van het buitengebied van Enschede tot de Duitse grens vormt een ideaal kleinschalig landschap voor de soort.

6.2.4 Reptielen en amfibieën

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet en is strikt beschermd. Indien de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen van de levendbarende hagedis niet kan worden gegarandeerd, vindt er een overtreding van de Flora- en faunawet plaats. Het is niet uit te sluiten dat incidenteel een levendbarende hagedis op of nabij de onderzoekslocatie kan voorkomen. Van vaste rust- en verblijfplaatsen is echter geen sprake. De maatregelen ten aanzien van de veldspitsmuis voorzien voldoende om ook schade aan de levendbarende hagedis te voorkomen. Omdat het om incidenteel gebruik gaat en de werkzaamheden niet plaatsvinden binnen het kerngebied van de soort, zijn overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde.

Boomkikker

De boomkikker is opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en is strikt beschermd. Indien de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen van de boomkikker niet kan worden gegarandeerd, vindt er een overtreding van de Flora- en faunawet plaats. Van voortplantingshabitat op onderzoekslocatie is geen sprake. Op het tracé is een deel geschikt landhabitat aanwezig in de vorm van braamstruweel. Het is aannemelijk dat boomkikker daarvan gebruik maakt. Door de aanleg van het tracé gaat er een deel van het braamstruweel verloren. Inzichtelijk zal moeten worden wat de impact daarvan op plaatselijke populatie boomkikker is. Dat kan aan de hand van een aanvullend onderzoek van de omgeving van de voortplantingsplaats en een inschatting van het belang van het braamstruweel. Door het veldbezoek op een zonnige dag in de (na)zomerperiode uit te voeren, kan eveneens worden getracht boomkikkers op het betreffende braamstruweel te vinden. De vraag die tijdens het onderzoek beantwoord dient te worden is of het verwijderen van het braamstruweel een wezenlijke aantasting is van het functionele leefgebied (en daarmee overtredingen van de Flora- en faunawet), of dat het werken buiten de gevoelige periode voldoende is om schade aan de soort en het leefgebied te voorkomen.

Het onderzoek zoals hierboven aangegeven is in aansluiting op het advies uitgevoerd in de ochtend van 4 september 2014. De weersomstandigheden voor het waarnemen van boomkikker waren gunstig (zonnig en warmer dan 20 graden). Tijdens het onderzoek is het gebied ten zuiden van de Zuid Esmarkerrondweg, waar waarnemingen van boomkikker bekend zijn, onderzocht. Het betreft een particulier terrein met verschillende waterpartijen (vijvers (figuur 22)) en poel (figuur 24) in een gevarieerde tuin, te midden van kleinschalig landschap (figuur 21). Ten zuiden van de tuinen bevinden zich houtsingels. Het landhabitat ter plaatse is geschikt voor boomkikker met zonbeschenen randen met opgaande vegetatie, waaronder braam (figuur 23). De eigenaar heeft aangegeven dat er enige jaren geleden boomkikkers zijn waargenomen door mensen die bramen plukten. Zelf heeft hij ze nooit gezien.

Tijdens het veldbezoek zijn de door het fietspad te doorkruisen braamstruwelen (en directe omgeving figuur 26) aan de noordzijde van de weg ook onderzocht. Op de zonbeschenen delen zijn geen boomkikkers aangetroffen. Tijdens het veldbezoek bleek dat het deel waar het fietspad wordt gesitueerd volledig in de schaduw lag van het zuidelijk gelegen bos (zie figuur 25). De zon kwam ook na 12:00 uur niet over de boomtoppen heen. Dit betekent dat dit deel van het jaar het habitat ongeschikt is voor boomkikkers, omdat deze volgens de literatuur liefst 8 uren per dag beschenen dienen te zijn (bron: Creemers *et al* 2009). In de hoogzomerperiode, als de zon over het bos met hoge eiken heen kan komen, is het wel geschikt. Het braamstruweel is op 11 mei 2015 vroeg in de ochtend (13 °C) eveneens bezocht. Kleine delen van het struweel waren wel zonbeschenen.

Tijdens het veldbezoek op 4 september is aan de hand van de bevindingen beoordeeld of het verwijderen van het braamstruweel op de onderzoekslocatie een wezenlijke aantasting is van het functionele leefgebied. Tijdens de veldbezoeken zijn geen boomkikkers waargenomen.

Op basis van het feit dat er aan de zuidzijde van de Zuid Esmarkerrondweg voldoende geschikt habitat aanwezig is, ten opzichte van het beperkte deel dat aan de noordzijde wordt verwijderd, wordt het niet verwacht dat er sprake is van een wezenlijke aantasting van het leefgebied.

Bovendien is het deel op de onderzoekslocatie slechts een beperkt deel van het jaar geschikt, wegens de ligging ten opzichte van de zon. Ten tijde van uitvoering zullen boomkijkers daarvan geen gebruik maken. Er is geen sprake van overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van boomkikker.

Figuur 21. Kleinschalig landschap ter plaatse van waarnemingen boomkikker zuidzijde weg.

Figuur 22. Vijvers aan zuidzijde van de weg.

Figuur 23. Houtsingels als landhabitat zuidzijde weg.

Figuur 24. Poel zuidzijde weg.

Figuur 25. Braamstruweel ter plaatse tracé.

Figuur 26. Braamstruweel ten noorden van het tracé.

6.2.5 Vaatplanten

Op de onderzoekslocatie komen geen vaatplanten voor waarvoor geen vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling geldt.

Op het centrale deel van de onderzoekslocatie is tijdens het veldbezoek een groeiplaats van schaafstro aangetroffen. Omdat de soort niet wettelijk is beschermd, vormt het verwijderen van de plant geen overtreding van de Flora- en faunawet. Vrijblijvend wordt geadviseerd de groeiplaats zoveel mogelijk te ontzien.

7 GEBIEDSBESCHERMING

7.1 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

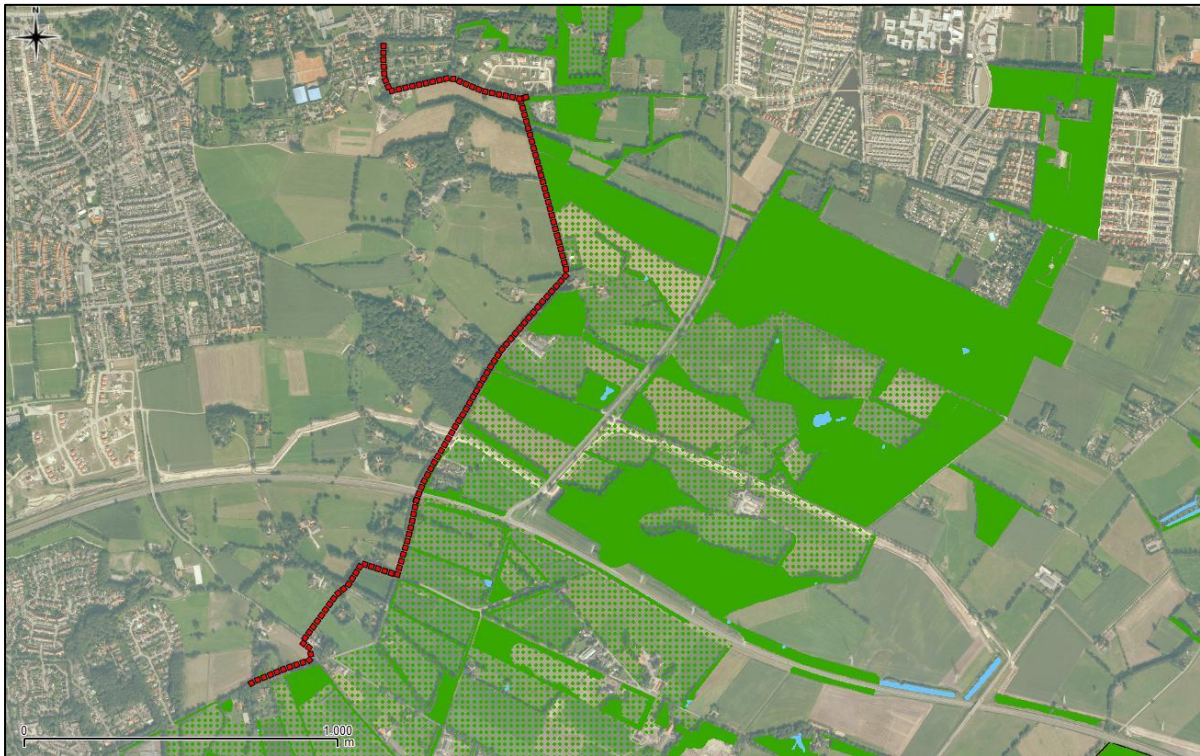
De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Het Aamsveen, bevindt zich op circa 2,5 kilometer afstand ten oosten van de onderzoekslocatie (zie figuur 21).

Figuur 27. Ligging van het tracé t.o.v. Natura 2000 gebied het Aamsveen.

Ecologische Hoofdstructuur

Aan de oostzijde van de Esmarkerrondweg zijn bijna alle percelen aangewezen als EHS. In figuur 19 is de ligging onderzoekslocatie ten opzichte van de EHS weergegeven. Het fietspad wordt aan de westzijde van de weg gesitueerd, buiten de EHS. Het bosje op het zuidelijke deel van het tracé is wel aangewezen als EHS, echter het deel waar het fietspad is gepland, heeft volgens de gemeente Enschede de bestemming verkeer en geen natuur.

Figuur 28. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van de EHS (groen)

7.2 Juridisch kader

Gelet op de aard van de ingreep en de afstand tot het Aamsveen zijn negatieve effecten op Natura 2000 niet aan de orde. De omgevingscondities ten aanzien van Natura-2000 zullen niet veranderen. Een verdere toetsing ten aanzien van de Natuurbeschermingswet is niet noodzakelijk. De initiatiefnemer heeft aangegeven dat in het kader van de EHS al overleggen hebben plaatsgevonden met de provincie Overijssel. Een verdere toetsing inzake de EHS is niet aan de orde.

8 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft van de gemeente Enschede opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Esmarkerrondweg te Enschede in de gemeente Enschede.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van de aanleg van een fietspad.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De onderzoekslocatie betreft het beoogde tracé van een fietspad. De initiatiefnemer is voornemens om ter plaatse van de Zuid Esmarkerrondweg een fietspad te realiseren. Het fietspad wordt 3 meter breed. Ten behoeve van het fietspad wordt door de gemeente Enschede een aantal uitgangspunten aangehouden. Deze luiden als volgt:

- Er worden weinig tot geen bomen gekapt.
- Lijnvormige elementen in het landschap worden gehandhaafd (max. 5 meter onderbreking).
- Er worden geen bomen met holtes gekapt.
- Er wordt langs het fietspad geen verlichting/ vleermuisvriendelijke verlichting aangebracht, alleen op locaties waar de verkeersveiligheid dat vereist.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel V. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In tabel IV is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel V. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels						
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	Het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren.
	jaarrond beschermd	ja	nee	ja	nee	Horstbomen handhaven, inspectie van nesten voorafgaand aan de kap.
Vleermuizen						
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	nee	ja	nee	Holtebomen markeren en handhaven.
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	Aandacht voor verlichting: vleermuisvriendelijk en verlichtingsplan laten toetsen
	vliegroutes	ja	nee	nee	nee	Landschapselementen max. 5 meter onderbreken. En aandacht voor verlichting.
Grondgebonden zoogdieren						
Grondgebonden zoogdieren	algemene soorten	ja	nee*	nee	nee	* Mits aandacht voor zorgplicht. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om weg te komen. De werkzaamheden (aanleg cunet) dienen daarom te niet worden uitgevoerd tijdens de winter
	steenmarter	ja	mogelijk	nee	nee	Werken volgens een goedgekeurde gedragscode.
	eekhoorn	ja	mogelijk	ja	nee	Controle op bewoonde nesten en vervolgens werken volgens een goedgekeurde gedragscode en.
	das	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Controle op aanwezigheid van burchten binnen een straal van 50 eter van het tracé
	veldspitsmuis	ja	nee*	nee*	nee*	* Mits de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er geen negatieve effecten plaatsvinden op de veldspitsmuis door te werken buiten de gevoelige periode en enkele andere maatregelen. Oktober is de beste periode om het tracé 'klaar te maken' voor de aanleg van het fietspad.
Overige soortgroepen						
Amfibieën		ja	nee	nee	nee	Geen aantasting functioneel leefgebied boomkikker .
Reptielen		ja	nee	nee	nee	Incidenteel voorkomen van levendbarende hagedis. Rekening houden in het kader van de zorgplicht.
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	nee	-
Ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		ja	mogelijk	nee	nee	Groeiplaats schaaftstro proberen te ontzien (niet verplicht). Verder alleen licht beschermde soorten te verwachten.
Gebiedsbescherming						
		Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		2,5 km	nee	nee	nee	-
EHS		0 km	nee	nee	nee	Gemeente Enschede heeft met provincie Overijssel overlegd. Deel fietspad heeft geen bestemming natuur, maar verkeer.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.

Douma, M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode, 2011. De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2012. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Dietz C., O. von Helvesen & D. Nill, 2011. Vleermuizen 'Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking P.H.C. Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.

Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.

Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Nationale Databank Flora en Fauna: export gegevens tabel 1, 2 en 3.

INTERNET

www.overijssel.nl (EHS en beschermde gebieden in Overijssel)

www.rvo.nl (natuurwetgeving)

www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)

www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtname van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

